

คำนำ สำนักพิมพ์

“อ่านหนังสือ คือ อ่านโลก” ในยุคหนึ่งนับเป็นคำที่ทรงเสน่ห์และมีมนตร์ขลัง แต่ในขณะที่โลกยุคใหม่ถาโถมเข้ามาอย่างรุนแรงผ่านสื่อมัลติมีเดียทุกรูปแบบ ประกอบกับตลาดหนังสือในเมืองไทยที่อยู่ในสภาวะหดตัวลงเรื่อยๆ การหา “หนังสือดีๆ” อ่านสักเล่มในปัจจุบัน คุณจะต้องใช้ความพยายามมากขึ้น คำถามต่อมาคือเราจะเลือก “อ่านอะไร” และ “อ่านอย่างไร” ถึงจะคุ้มค่ากับเวลาอันน้อยนิดที่หาได้ยากยิ่ง การ “รีวิวนหนังสือ” จึงนับเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ดีที่จะช่วยให้ผู้อ่านตัดสินใจเลือกได้ง่ายขึ้น

อ่านเรื่องเล่า เล่าเรื่องอ่าน ผลงานรวมบทวิจารณ์เล่มที่ ๕ ของศาสตราจารย์ ดร. รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ ซึ่งรวบรวมจากคอลัมน์ในนิตยสารรายเดือน ช่วง พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๓ ด้วยประสบการณ์ด้านการสอนและเป็นผู้เชี่ยวชาญในวงวรรณกรรมมานานปี ทำให้บทวิจารณ์แต่ละชิ้นให้แง่คิดที่หลากหลายและเปิดมุมมองให้ผู้อ่านเห็นประเด็นที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอได้ชัดเจน ผ่านสำนวนการเขียนที่เรียบง่ายคล้ายเป็นการ “เล่าสู่กันฟัง”

ขอเชิญอ่าน “เรื่องเล่า” ทั้ง ๕๕ เรื่อง ได้ ณ บัดนี้

สำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์

คำนำ ผู้เขียน

หนังสือ *อ่านเรื่องเล่า เล่าเรื่องอ่าน* เป็นหนังสือรวมบทวิจารณ์เล่มที่ ๕ นับจาก *อ่านอย่างมีเชิงชั้น วิจารณ์อย่างมีเชิงศิลป์, อ่านอย่างพินิจสาร วิจารณ์อย่างพิเคราะห์นัย, อ่านได้ อ่านเป็น วิชาภักษ์ระหว่างบรรทัด วรรณกรรมร่วมสมัย* และ *ชวน “อ่าน” ชวน “คิด” พินิจวรรณกรรมร่วมสมัย* สองเล่มแรกจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ดอกหญ้า ซึ่งจำหน่ายหมดไปนานแล้ว ส่วนสองเล่มหลังจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์

บทวิจารณ์ที่รวมพิมพ์ใน *อ่านเรื่องเล่า เล่าเรื่องอ่าน* มี ๕๕ บท แทบทั้งหมดเป็นบทวิจารณ์ที่ลงในคอลัมน์ “เชษฐมาวิจารณ์” ของนิตยสาร *ALL* รายเดือนช่วง พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๓ มีบทวิจารณ์ ๔-๕ บท ที่เขียนขึ้นในวาระพิเศษและถือโอกาสนำมารวมเล่มในครั้งนี้ด้วย

นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้นมา เกิดวิกฤติในสื่อสิ่งพิมพ์ เนื่องจากการเติบโตของเทคโนโลยีดิจิทัล คนยุคใหม่สามารถทำธุรกรรมทุกอย่างและเสพความบันเทิงผ่านโทรศัพท์สมาร์ทโฟน รวมทั้งอ่านหนังสือในรูปของนิตยสารอิเล็กทรอนิกส์ และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หรืออีบุ๊ก ซึ่งได้รับความนิยมจากคนรุ่นใหม่อย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีดิจิทัลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ในวงการสื่อสิ่งพิมพ์ นั่นคือหนังสือพิมพ์ นิตยสารพากันทยอยปิดตัวลงเพราะเม็ดเงินค่าโฆษณาจำนวนมากไหลเข้าสู่สื่อดิจิทัล และคนรุ่นใหม่ที่ยังอ่านหนังสือก็พอใจจะอ่านวรรณกรรมออนไลน์ผ่านเครื่องมือสื่อสารมากกว่าอ่านจากสิ่งพิมพ์ วิกฤติการณ์นี้ทำให้พื้นที่ของวรรณกรรมด้อยถอยลงจนแทบไม่มี ส่งผลกระทบต่อ

วรรณกรรมที่ลงพิมพ์เผยแพร่ในนิตยสารและการพิมพ์รวมเล่มเป็นหนังสือ นักเขียนต้องเผชิญหน้ากับวิกฤติการณ์อันหลีกเลี่ยงไม่ได้นี้อย่างขมขื่นใจ นักเขียนที่เคยใช้พื้นที่ในสื่อสิ่งพิมพ์พยายามปรับตัวโดยเข้าไปเขียนวรรณกรรมออนไลน์เผยแพร่ในพื้นที่อินเทอร์เน็ต เพื่อรักษฐานคนอ่านที่ยังพึงพอใจกับผลงานของตนอยู่ แต่ผู้ที่ประสบความสำเร็จมีจำนวนไม่มากนัก เมื่อวรรณกรรมของตนตกอยู่ท่ามกลางมหาสมุทรของวรรณกรรมออนไลน์นับแสนๆ เรื่อง ที่สำคัญคือไม่ว่าวรรณกรรมนั้นจะลงเผยแพร่ในพื้นที่ใด ความปรารถนาสูงสุดของนักเขียนคือการพิมพ์หนังสือเป็นเล่ม เช่นเดียวกับนักอ่านอีกจำนวนมากที่ปรารถนาจับต้องหนังสือเล่มมากกว่าอ่านจากหน้าจอ ดังนั้น เมื่อสำนักพิมพ์ชะลอการพิมพ์หนังสือตามภาวะเศรษฐกิจและบริบททางสังคม อนาคตของวรรณกรรมร่วมสมัยจึงไม่สดใสนัก

นอกจากผลกระทบจาก Digital Disruption แล้ว ช่วงต้น พ.ศ. ๒๕๖๓ สังคมไทยและสังคมโลกยังถูกกระหน่ำซ้ำเติมด้วยไวรัสโคโรนา 2019 หรือ COVID-19 ส่งผลให้เกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยยิ่งกว่าวิกฤติการณ์ครั้งใดที่โลกเผชิญหน้ามาก่อนหน้านี้แล้วหลายครั้ง ภาวะเศรษฐกิจถดถอยมีผลกระทบต่อการผลิตและการจำหน่ายหนังสือที่แม้จะถือว่าเป็นภูมิปัญญาของมนุษย์ แต่ขณะเดียวกันก็เป็นของฟุ่มเฟือยเมื่อเทียบกับปัญหาปากท้อง ดังนั้น งบประมาณในการซื้อหนังสือเพื่อเพิ่มพูนความรู้หรือความบันเทิงจึงมีจำนวนจำกัดและอาจจัดอยู่ในลำดับท้ายๆ ของงบประมาณค่าใช้จ่าย ไม่ว่าจะของบุคคลหรือองค์กรก็ตาม

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าแม้จำนวนพิมพ์หนังสือแต่ละปกจะลดน้อยลง และสำนักพิมพ์เลือกเฟ้นต้นฉบับมาพิมพ์มากขึ้นเพื่อสร้างสมดุลระหว่างหนังสือดีกับหนังสือขายดี แต่การผลิตหนังสือก็ยังดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง บางอย่างอาจจะสวนทางกับภาวะเศรษฐกิจฝืดเคืองด้วยซ้ำไป เช่น การพิมพ์หนังสือคลาสสิกเป็นปกแข็ง รูปเล่มสวยงามอวด

คุณภาพการพิมพ์ เหมาะสำหรับเก็บเป็นของสะสม และถือเป็นมรดก วัฒนธรรมมากกว่าอ่านเพื่อเพิ่มพูนปัญญาและสร้างจินตนาการเพียง อย่างเดียว สิ่งที่เกิดขึ้นนี้จึงเป็นสัญญาณที่น่ายินดีว่าการสร้างสรรค์ การผลิต และการอ่านวรรณกรรม ยังเป็นคุณค่าสำคัญของชีวิตมนุษย์ แม้ในยามที่ต้องประคับประคองให้ผ่านพ้นวิกฤติทางเศรษฐกิจไปได้

ผู้เขียนขอขอบคุณสำนักพิมพ์ทุกแห่งที่มุ่งผลิตหนังสือเพื่อประกาศ ความมีวัฒนธรรมและอารยธรรมของชาติ ขอขอบคุณนักเขียนทั้งรุ่นเก่าและ รุ่นใหม่ที่ไม่ย่อท้อต่อการสร้างสรรค์งานวรรณกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเขียนรุ่นใหม่ที่น่าเสนอความคิดและอารมณ์ของคนร่วมสมัยผ่าน วรรณกรรมที่มีรูปแบบแปลกใหม่ เนื้อหาร่วมสมัย และแสดงพัฒนาการ ด้านกลวิธีอย่างแยบคาย ทำให้โลกรวมวรรณกรรมก้าวไกลไปกว่าเดิม ขอขอบคุณนิตยสาร *ALL* ที่ให้พื้นที่สำหรับการวิจารณ์วรรณกรรม ทำให้ การอ่านการวิจารณ์ดำรงอยู่เคียงคู่ไปกับการสร้างสรรค์ ด้วยพื้นที่อันมี จำกัด ผู้เขียนคิดว่าการนำวรรณกรรมมาเล่าด้วยทัศนะวิจารณ์เป็นเพียง อาหารเรียกน้ำย่อยที่กระตุ้นเร้าความสนใจของผู้อ่านบทวิจารณ์ให้ไปอ่าน หนังสืออื่นๆ ด้วยตนเอง สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณสำนักพิมพ์สถาพร บุ๊คส์ที่จัดพิมพ์หนังสือชุดวรรณกรรมวิจารณ์ของผู้เขียนต่อเนื่องมาเป็น เล่มที่สามแล้ว ด้วยตระหนักว่าการแสดงทัศนะวิจารณ์ต่องานวรรณกรรม เป็นกิจกรรมการอ่านที่สร้างสรรค์ และอาจต่อยอดไปสู่การวิจารณ์ชีวิต และสังคมต่อไป

ผู้เขียนยังมีความศรัทธาว่าเราจะจับมือเดินไปด้วยกันทั้งนักเขียน นักอ่าน นักวิจารณ์ นิตยสาร และสำนักพิมพ์ผู้ผลิต ตราบนานเท่าที่เร เชื่อว่าวรรณกรรมทำให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์

รีนฤทัย สัจจพันธ์

สิงหาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

๑. *24 ชั่วโมง* ๑๒
กับการตั้งคำถามถึงสัมพันธภาพของมนุษย์
๒. *Paris in Pairs ปารีสบนดาวดวงอื่น* ๑๘
ปารีสในซอกมุมหลากหลาย
๓. *กระจกขอบทอง* ๒๔
กิเลสตัณหาของมนุษย์ที่ไม่มีวันเต็มเต็ม
๔. *กลางฝูงแพะหลังหัก* ๓๐
ความลึกเร้นในดินแดนภาคใต้ผ่านสายตาของสาวมุสลิม
๕. *กุหลาบเกี่ยวใจ* ๓๖
สองกุหลาบงามผู้มีหนามดำใจ
๖. *ข้ามเมฆา* ๔๒
แม่ใจจะกล้า แต่หากปีกไม่แข็งแรงพอ
ก็ยากจะบินข้ามเมฆพยับ
๗. *คนจมน้ำตายที่รูปหล่อที่สุดในโลก*
กับเรื่องเล่ามหัศจรรย์ทั้งห้า ๔๘
เรื่องสั้นแนวลัจนิยมมหัศจรรย์
๘. *คนธรรมดา* ๕๔
รวมเรื่องสั้นสะท้อนปรากฏการณ์ในสังคมไทย
๙. *ความรักใดจะไม่ปวดร้าว* ๖๐
ปัญหาหนักอึ้งของผู้หญิงยุคใหม่
๑๐. *คืนหนึ่ง...คิดถึงอีกครั้ง* ๖๖
การหวนหาอดีตในวัยเยาว์

๑๑. *เคหาสน์เทวีนิทรา* ๗๒
นวนิยายอีโรติกที่ไม่ได้ปลุกคำถุษาณา
๑๒. *เจ้าชายไม่วิเศษ* ๘๐
การล้อเลียนชนบการแต่งและอนุภาคจากวรรณคดีนิทาน
๑๓. *เจ้าแม่* ๙๐
เรื่องปิดท้ายนวนิยายไตรภาคชุด *เจ้าแผ่นดิน* ให้สมบูรณ์
๑๔. *ฉัน, เขียน, ความรัก* ๙๖
ความรักจับมือให้ฉันเขียน
๑๕. *ชายแพศยา* ๑๐๒
นวนิยายที่ลบลมายาคติของวาทกรรมประณามผู้หญิง
๑๖. *ชีวิตประจำวัน (เรื่องสั้นธรรมดา)* ๑๐๘
ความคิด ชีวิต และศิลปะการเขียนเรื่องสั้น
ของจำลอง ฝั่งชลจิตร
๑๗. *ณ กาลเวลา* ๑๑๔
รวมบทกวีหวานและเสียดสีสังคมอย่างเจ็บแสบ
ไว้ในเล่มเดียวกัน
๑๘. *ดอก รัก* ๑๒๖
เรื่องราวของความรักหลากหลายแบบ
๑๙. *เดอะ เซอร์เคิล* ๑๓๒
เผด็จการเบ็ดเสร็จในสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศ
๒๐. *ตะลุยกบางปะกง* ๑๔๐
จากพายเรือเล่นเป็นพายเรือเก็บขยะ
และฟื้นฟูชีวิตไทยกับสายน้ำ
๒๑. *ใต้ฝุ่น* ๑๔๖
ความรักความหวังท่ามกลางฝุ่นละออง
แห่งสงครามเพื่อมาตุภูมิ

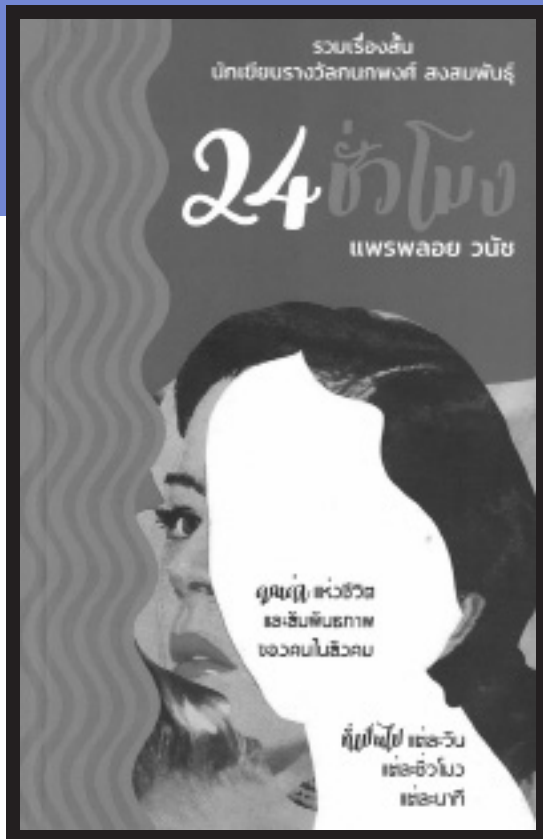
๒๒. *เถื่อนแปด* ๑๕๒
การค้นหา “ตัวตน” และความหมายของชีวิต
๒๓. *ทาง* ๑๕๘
วรรณกรรมบาดแผลสะท้อนชีวิตและสังคมการเมือง
ยุคแยกข้างมาจนถึงยุคแยกสี
๒๔. *ทุ่งมหาราช* ๑๖๖
รักสามแบบกับผู้หญิงสามคน
๒๕. *หุติยะวิเศษ* ๑๗๒
เรื่องราวของผู้หญิงแกร่งยามเผชิญ
กับความผันผวนของชะตากรรม
๒๖. *นครคนนอก* ๑๗๘
นาฏกรรมชีวิตของคนเล็กคนน้อยบนโลกใบนี้
๒๗. *นิทานกล่อมประสาท* ๑๘๔
นิทานกล่อมจิตใจสำหรับผู้ใหญ่ที่อยู่ในโลกแห่งมายา
๒๘. *ในกับดักและกลางวงล้อม* ๑๙๐
เราล้วนตกอยู่ในพันธนาการแห่งชีวิต
๒๙. *บ๊อบ แมวเตะฝันข้างถนน* ๑๙๖
มิตรภาพระหว่างคนกับแมว คู่ซี้จรัจัดแห่งกรุงลอนดอน
๓๐. *ประวัติศาสตร์ที่เราลืม* ๒๐๒
อดีตที่เราละเลยหรือจงใจจะไม่จำกันแน่?
๓๑. *ปลาหมอตายเพราะไม่หายใจ* ๒๐๘
: วรรณอำการเมือง
๓๒. *ผีเสื้อและดอกไม้* ๒๑๔
ความหวัง ความฝัน ความใฝ่ดี และมิตรภาพอันงดงาม
๓๓. *ผู้หญิงสีฟ้า* ๒๒๒
สิ่งที่เป็นจริงกับความคาดหวังของสังคม

๓๔. พุทธศักราชอัสดงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ ๒๒๘
ความทรงจำถึงโศกนาฏกรรม ชีวิต และประวัติศาสตร์ชาติ
๓๕. *พุ่มรัก พานสิงห์ กับคดีสามเงา* ๒๓๔
นวนิยายสืบสวนรสชาติไทยๆ
๓๖. *มรดกเวชกรรม* ๒๔๐
การดูแลผู้ป่วยระยะท้ายให้มีคุณภาพชีวิต
๓๗. *ร่างของปรารถนา* ๒๔๖
วรรณกรรมอีโรติกหรือวรรณกรรมการเมือง?
๓๘. *เรื่องสั้นการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า* ๒๕๕๔
: ภาพสะท้อนการเมืองไทย
๓๙. *เรื่องสั้นอัศจรรย์* ๒๖๐
เล็กแต่ลึก ง่ายแต่งาม นิ่มนวลแต่ทรงพลัง
๔๐. *สิงพาดกลอน* ๒๖๖
ส่องคู่หูดูไอ้สืบคดีฆาตกรรมต่อเนื่อง
๔๑. *เลือดข้นคนจาง* ๒๗๒
...ใครฆ่าประเสริฐกันแน่?
๔๒. *วรรณมาลัย เรื่องสั้นมาเลเซีย-ไทย*
Antologi Cerpen Malaysia-Thailand ๒๗๘
โลกมุสลิมในสายตาของนักเขียนมาเลย์และนักเขียนไทย
๔๓. *วันที่เหมาะกับขนมปัง ชุป และแมว* ๒๘๔
มนุษย์ทุกคนย่อมโหยหามิตรภาพและความรัก
๔๔. *วายัง อมฤต* ๒๙๐
อุดมคติของการต่อสู้เพื่อเปลี่ยนแปลงโลก
๔๕. *คิวา-ราตรี* ๒๙๖
อมตะนิยายที่เป็นสุดยอดแห่งภาษาวรรณศิลป์ของ
“พนมเทียน”

๔๖.	สิ่งโตนอกคอก	๓๐๘
	การคิดนอกกรอบและตั้งคำถามกับสังคม	
๔๗.	สิ่งสำคัญของชีวิต, สิ่งสำคัญของหัวใจ	๓๒๔
	แผนที่ชีวิตสำหรับเดินทางในโลกภายนอกและเข้าสู่โลกภายใน	
๔๘.	สิ้นแสงฉาน	๓๓๐
	ชะตาชีวิตภายใต้เงื้อมเงาของรัฐบาลเผด็จการทหาร	
๔๙.	ห่มแดน	๓๓๖
	การค้นหาคำความจริงที่แอบอยู่หลังภาพลวงตา	
๕๐.	หยดน้ำตาสยาม	๓๔๒
	วิกฤตีสยามในยุคล่าอาณานิคม	
๕๑.	หยดน้ำหวานในหยาดน้ำตา	๓๕๐
	เธอ ฉัน และเรา เรื่องเล่าของคู่รักนักเขียน	
๕๒.	หูน้ไล่กา	๓๕๖
	เรื่องสั้นวิพากษ์สังคมไทย	
๕๓.	อยู่เย็น...เป็นสุข	๓๖๒
	ย่านเก่า บ้านเกิด และรอยอดีต	
๕๔.	อสรพิษและเรื่องอื่นๆ	๓๖๘
	วรรณกรรมที่แสดงอำนาจของภาษาและพลังของเรื่องเล่า	
๕๕.	อาคเนย์คะนิง	๓๗๖
	เรื่องสั้นที่ชวนให้ครุ่นคิดถึงความเหงา ความเศร้า ความตาย และความรัก	
	บรรณานุกรมหนังสือที่นำมาวิจารณ์	๓๘๒
	ประวัติผู้เขียน	๓๘๕

24 ชั่วโมง

กับการตั้งคำถามถึงสัมพันธภาพของมนุษย์

“ เรื่องสั้น 24 ชั่วโมง
สะท้อนให้เห็นสัมพันธภาพอันเปราะบาง
ระหว่างคนกับคน
ในขณะที่สังคมกำลังก้าวรุดไปข้างหน้า
แต่ภาวะของความอบอุ่นที่เกิดจาก
การที่ “มนุษย์สัมผัสมนุษย์”
กำลังลดน้อยถอยลงทุกที ”

ผลงานของ แพรพลอย วนัช เคยผ่านตามมาแล้วจากงานประกวดรางวัลวรรณกรรมหลายเวที ลีลาภาษาและการเล่าเรื่องของ แพรพลอย วนัช ฉายแวบความเป็นนักเขียน จนไม่ประหลาดใจที่หนังสือ *24 ชั่วโมง* ซึ่งประกอบด้วยเรื่องสั้น ๑๔ เรื่อง จะมีเสน่ห์ชวนอ่าน แต่ละเรื่องเป็นเรื่องความสัมพันธ์ของผู้คนในกลุ่มต่างๆ ทั้งครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ลูกจ้าง นายจ้าง ฯลฯ ซึ่งทำให้ผู้อ่านใคร่ครวญถึงช่องว่างระหว่างสัมพันธภาพของมนุษย์ที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว รู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือจงใจ

เรื่องสั้นที่พูดถึงสัมพันธภาพเปราะบางในครอบครัวมีหลายเรื่อง เช่น เรื่อง “ตุ๊กแก” เป็นเรื่องศีลธรรมและจรรยาบรรณทางเพศของคนในครอบครัว ชาวเรื่องญาติผู้ใหญ่ฝ่ายชายข่มขืนหลานสาวไม่มีวันขาดหายไปจากหน้าสื่อ จนดูเหมือนจะเป็นเรื่องปกติ แต่ไม่มีวันที่จะเป็นเรื่องปกติ

ไปได้สำหรับเด็กผู้หญิงที่ถูกกระทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำเลวร้าย
นี้ไม่มีแม่คอยปกป้องทุกๆ ที่รู้อยู่แก่ใจ บาดแผลนี้จึงไม่มีวันเลือนหายจาก
จิตใจของผู้เป็นลูก

เรื่อง “พิชซ่า” กล่าวถึงคู่สามีภรรยาที่แต่งงานกันมานานปี กลายเป็น
คนแปลกหน้าจนแทบจะหย่าขาดจากกัน ภรรยากลายเป็นหญิงอ้วน แก่
ขี้บ่น เพราะเหน็ดเหนื่อยกับการทำงาน เลี้ยงลูก และจัดการเรื่องทุกอย่าง
ตามลำพังโดยไม่มีคู่คิด ส่วนสามีก็หมกมุ่นกับปัญหาหน้าที่การงานใน
แต่ละวัน วันที่เส้นสัมพันธ์ภาพอันเปราะบางขาดสะบั้น คือวันที่เธอคิดว่า
สามีเห็นใจพนักงานร้านพิชซ่ามากกว่าใส่ใจความรู้สึกของเธอ หลังภรรยา
ผลุนผลันออกจากร้านแล้วเกิดอุบัติเหตุ เมื่อเธอกลับถึงบ้าน พิชซ่าที่ลูกๆ
บอกว่าพ่อสั่งให้เก็บไว้ให้แม่มกิน กลายเป็นสิ่งบอกความหวังโยโสใจของ
สามีที่เธออาจมองไม่เห็นหรือมองข้ามไป

มีเรื่องน่าเศร้าในครอบครัวอีกอย่างหนึ่งที่เราได้รับรู้เสมอคือเรื่อง
ที่ลูกๆ ไม่อาจดูแลพ่อแม่ผู้ชราด้วยตนเองได้ จึงพาไป “ทิ้ง” ไว้ที่เนิร์สซิงโฮม
โดยไม่ได้คิดถึงจิตใจเปราะบางของพ่อแม่ผู้ชราที่เฝ้ารำลึกถึงวันที่
ครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตา ผู้เขียนสร้างความรู้สึกเศร้าสลด
รันทดใจไว้ในเรื่อง “ซูปพัททอง” ส่วนเรื่อง “ผีเสื้อ” ให้ข้อคิดว่าความตาย
ไม่ใช่เรื่องสำคัญเท่ากับการมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ในเรื่องนี้ฝ่ายภรรยา
เป็นมะเร็ง สามีพยายามยืดชีวิตของเธอไว้ให้นานที่สุด แต่เธอกลับขอเลือก
ความตายแทนการรักษา เพื่อเก็บช่วงชีวิตแห่งความสุขระหว่างพ่อแม่ลูก
ไว้เป็นความทรงจำที่แสนประทับใจของทุกคนตลอดกาลนาน

สัมพันธ์ภาพระหว่างคนแปลกหน้าก็เป็นเรื่องน่าประทับใจ เพราะ
ในสังคมปัจจุบันที่ต่างคนต่างอยู่เช่นนี้ ความเอื้ออาทรต่อคนแปลกหน้า
กลายเป็นมูมงามของชีวิต ดังเช่นเรื่อง “แผลสีเทา” ที่เริ่มด้วยนักเขียน

ชื่อเวลาและข้อมูลจากสาวบริการทางเพศ แต่แล้วทั้งสองกลับเป็นเพื่อนที่
ให้กำลังใจกันและกันในยามตกต่ำถึงที่สุด ดังที่เธอกล่าวว่า “ตอนนั้นเธอ
สำเหนียกและลึกซึ้งกับคำว่าเพื่อนแล้ว คำที่ไม่เกี่ยวข้องกับเวลา ไม่มีเพศ
ไม่มีสูงต่ำดำขาว ไม่มีชนชั้นหรือเงื่อนไข ไม่ต้องมีคำพูดแต่เข้าใจกัน นี่
แหละเพื่อน” และเรื่อง “คนแปลกหน้า” ที่เป็นเรื่องชายหนุ่มแสดงน้ำใจแก่
สาวน้อยแปลกหน้าที่ทำงานในตึกเดียวกัน โดยหารู้ไม่ว่าเธอเป็นผู้พิการ
และยากไร้ เธอสำเหนียกในความเป็นเพื่อนและน้ำใจของเพื่อนมนุษย์ที่ให้
พื้นที่แก่คนเล็กๆ อย่างเธอ ส่วนเรื่อง “รอยเวลา” ก็อาจจะจัดอยู่ในเรื่อง
ของสัมพันธ์ภาพระหว่างคนแปลกหน้า เพราะเป็นเรื่องของนักเขียนผู้เป็น
แรงบันดาลใจให้เด็กกำพร้าคนหนึ่งที่ไม่ฝืนอยากเป็นนักเขียน แต่เขาขีด
เส้นแบ่งสัมพันธ์ภาพระหว่างตัวเขากับตัวเธอเอาไว้ จึงมารับรู้เรื่องราวของ
เธออีกครั้งหลังเธอสิ้นชีวิตไปแล้ว...ผ่านเรื่องสั้นที่เธอเขียนถึงชีวิตรันทด
และความไม่ฝืนของเธอ น่าเศร้าที่เรื่องราวของเด็กหญิงไม่ได้กระทบความ
รู้สึกของนักเขียนมากเท่าใด เพราะเขาก็ยังใส่ใจกับตัวเองและครอบครัว
มากกว่าโลกภายนอก

เรื่อง “สุขุขินสุดท้าย” เป็นเรื่องสัมพันธ์ภาพของหมอกับคนไข้
ผู้ที่เคยเป็นคนไข้คงทราบดีว่าหมอแต่ละคนมีความเห็นใจและเอาใจใส่
คนไข้แตกต่างกันไป ใครเจอหมอดูแลดีให้เวลากับคนไข้ก็นับว่าโชคดีไป
ใครเจอหมอที่รักษาคนไข้แบบไร้ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์
ก็นับว่าโชคร้าย ในเรื่องสั้นเรื่องนี้แม่พบว่าหมอคนแรกไม่ตรวจร่างกาย
ลูกชาย ไม่พูดจาทักทายให้เด็กคลายความหวาดกลัว ที่น่ารังเกียจคือ
พิพากษาต่อหน้าเด็กว่าโรคที่เป็นจะไม่หายตลอดชีวิต คำพูดนี้เป็นฝันร้าย
ของแม่และลูก เมื่อแม่พาลูกไปพบหมอคนใหม่ที่มีทั้งจิตวิทยา เมตตากรุณา
และจรรยาบรรณของแพทย์ เธอและลูกจึงผ่านฝันร้ายนั้นมาได้ด้วยดี

เรื่องเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างมี ๒ เรื่อง เรื่อง “กระดุกซूप” มีลักษณะที่แสดงสัมพันธภาพทางชนชั้น เจ้านายแบ่งกระดุกหมูที่ใช้ต้มน้ำซूपให้คนงานกิน แต่กลับเป็นเรื่อง “ดราม่า” เพราะเพื่อนคนงานด้วยกันวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการเหยียดหยามดูหมิ่นเพราะกระดุกหมูเป็นอาหารของสุนัข ความมีน้ำใจจึงถูกแปรเจตนาไปทางลบ เพราะอคติเรื่องชนชั้น ส่วนเรื่อง “เท่ากับเส้นด้าย” เป็นเรื่องของนายจ้างทำผิดกฎหมาย ทำให้ลูกจ้างทนไม่ไหวขอลาออกจางานแล้วยังถูกโกงเงินสะสมอีก การยอมจำนนเหมือนเต่าหดหัวในกระดองกลายเป็นการระสุมความเครียดและเกือบจะกลายเป็นเส้นด้ายที่ขาดผึงด้วยแรงโทสะเมื่อพบกับการถูกรังแกอีกครั้ง ดังนั้น หากผู้ถูกระทำถูกกดดันจนเปลี่ยนเป็นผู้กระทำ ความรุนแรงก็สามารถขยายผลสร้างความเสียหายได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ยังมีเรื่อง “รุ่นพี่” แสดงสัมพันธภาพของรุ่นพี่รุ่นน้องร่วมสถาบัน แต่ปัญหาที่สิ้นเป็นเหตุให้เกลียดความสัมพันธ์คลายลงจนตายจากกัน

มีเรื่องสั้นที่กล่าวถึงความหยิ่งผยองของสาวสวยที่คิดว่าเธอสามารถสยบคนรอบข้างได้ด้วยเสน่ห์ร้อนแรง หรือความโด่งดังที่ “ขายได้” ของเธอ นั่นคือเรื่อง “บังเหียน” เป็นเรื่องของชายหนุ่มและหญิงสาวที่เชื่อมั่นว่าเสน่ห์ร้อนแรงของเธอจะปราบเขาลงได้เหมือนที่เคยทำกับชายหนุ่มทุกคนมาแล้ว แต่ครั้งนี้เธอต้องผิดหวังและอับอาย เรื่องนี้อาจทำให้มองได้ว่าแฝงความคิดเรื่องชายเป็นใหญ่ เพราะในที่สุดผู้ชายก็เป็นคนกุมบังเหียนยิ่งผู้หญิงเก่งมากเท่าไร เธอก็ยิ่งกลายเป็น “เป้า” ให้ถูกปราบจนราบคาบ ส่วนเรื่อง “สเติ๊ก” เป็นเรื่องของสาวสวยที่โตเต้าจนเป็นดาราคันดั่งด้วยการใช้ร่างกายวนเสน่ห์สมบูรณ์แบบที่เธอเปรียบตัวเองกับ “สเติ๊ก” ชั้นพรีเมียม เธอจึงครบเครื่องทุกอย่าง ทั้งงาน เงิน ชื่อเสียง บ้าน และคนรัก

ทำให้หยิ่งผยองจนไม่เห็นหัวคนอื่น แต่ในที่สุดเมื่อประสบอุบัติเหตุเสีย ชีวิตก็ไม่มีอะไรติดตัวเธอไปได้สักอย่าง

คนบางคนเบื้องหน้าความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ จึงมี “โลกส่วนตัว” ไว้หลบเร้น อย่างเช่นเรื่อง “แซนเดอเลียร์” เป็นเรื่องของหนุ่มใหญ่มีชาติตระกูล ฐานะ และมีครอบครัวดี เขาแยกทางกับภรรยาและมีพฤติกรรมคบหากับหญิงอื่น ซึ่งก็ไม่ใช่เรื่องแปลกสำหรับหนุ่มที่กลับมาใช้ชีวิตโสดอีกครั้งหนึ่ง แต่ในสายตาของคนอื่น พฤติกรรมของเขากลับ “วิปริต” “น่าอัปอาย” เพราะเขามีห้องลับที่เก็บความลับแห่งสัมพันธ์ภาพระหว่างเขากับ “สิ่งหนึ่ง” เอาไว้ เนื่องจากในขณะที่เขารู้สึกแปลกแยกกับความสมบูรณ์พร้อมที่เป็นเปลือกห่อหุ้มตัวเขา เขาพบว่า “สิ่งนั้น” เดิมเต็มความว่างเปล่าที่อยู่ภายในใจ

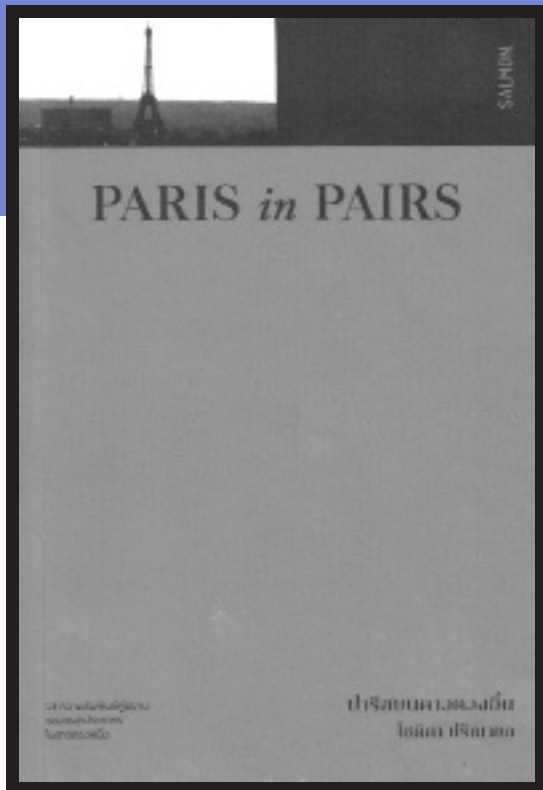
หนังสือรวมเรื่องสั้น *24 ชั่วโมง* ของ แพรพลอย วนัช จึงสะท้อนให้เราเห็นสัมพันธ์ภาพอันเปราะบางระหว่างคนกับคน ในขณะที่สังคมกำลังก้าวรุกไปข้างหน้า แต่ภาวะของความอบอุ่นที่เกิดจากการที่ “มนุษย์สัมพันธ์” กำลังลดน้อยถอยลงทุกที

PARIS in PAIRS

ปารีสบนดาวดวงอื่น

แวะเยือนชอกมูมหลากหลายในปารีส

“ ผู้เขียนถ่ายภาพปารีส
ที่ได้ไปเยือนอย่างนักท่องเที่ยวไป
แต่หลายภาพกระตุ้นให้ก่อร่างสร้างเรื่อง
จนเป็นเรื่องสั้น ๑๓ เรื่อง
ร้อยเกี่ยวกับให้เห็นชีวิตคนเล็กๆ
ในมหานครขนาดใหญ่ของโลก ”

แม้ว่าปกสีดาแดงจะไม่มีอะไรสะดุดตา แต่หนังสือเล่มนี้ตั้งชื่อ
ชวนอ่าน (และชวนให้อ่านผิดเพราะเล่นกับตัวสะกดเพียงนิดเดียว) เนื้อใน
มี ๑๓ เรื่องสั้น ซึ่งล้วนแต่ใช้ฉากท้องเรื่องที่กรุงปารีส เมืองหลวงของ
ประเทศฝรั่งเศสที่มีเสน่ห์เชิญชวนให้ผู้คนทั่วโลกไปเยือนอย่างน้อยสักครั้งหนึ่ง
ทั้งๆ ที่เรื่องสั้นเป็นเรื่องที่จบในตัวเอง แต่ โชติกา ปริธายก นักเขียน
หน้าใหม่ทำให้คนอ่านตามอ่านเรื่องต่อไป...และต่อไป เพราะพบว่าตัวละคร
ในเรื่องสั้นทั้ง ๑๓ เรื่อง มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันไม่มากก็น้อย เป็น
กลวิธีเล่าเรื่องที่ทำให้หนังสือรวมเรื่องสั้นเล่มนี้มีเอกภาพ แสดงส่วนเล็กๆ
ชีวิตหลากหลายที่มีอัตลักษณ์สะท้อนภาพรวมของชาวกรุงปารีสกลุ่มหนึ่ง

ซึ่งมีตั้งแต่นักกิจกรรมสาวและนักปลอมภาพจิตรกรรมขึ้นเอกของโลก มือขึ้นเทพ สาวคนที่ดินตอนกลางคืนและหลับในตอนกลางวัน ชายนัก ล้วงกระเป๋า่มืออาชีพ หญิงชราผู้ต้องการมีสามี คนส่งเบอร์เกอร์แอนด์ฟรายส์ ศิลปินสาวแห่งจัตุรัสปลาซ ดู แตร์เตรอ หนอนหนังสือแห่งร้านแซกสเปียร์ แอนด์คอมปานี หญิงชราปริศนาหน้าบ้านเลขที่ ๔๙ สาวน้อยเป็นโรค ปรารถนาต้องกินยาพิเศษหลายขนาน เกย์เจ้าของร้านเคบับและลินค้ำ แพชั่นแบรนต์เนม เซฟรูปหล่อกับลูกค้ำซีโมน ลูนซ์ล่องหน และชายผู้ชม หอไอเฟลบนดาวอังคาร

จุดเด่นอีกอย่างหนึ่งของหนังสือเล่มนี้คือภาพประกอบจากสถานที่จริงและตรงกับเรื่องราวในเรื่องสั้น อันทำให้คิดว่าแท้ที่จริงภาพเหล่านั้น ไม่ใช่ “ภาพประกอบเรื่อง” หากแต่เรื่องสั้นแต่ละเรื่องคือ “เรื่องประกอบภาพ” ผู้เขียนถ่ายภาพปารีสที่ได้ไปเยือนอย่างนักท่องเที่ยวทั่วไป แต่หลายภาพ กระตุ้นให้ก่อร่างสร้างเรื่องจนเป็นเรื่องสั้น ๑๓ เรื่อง ที่ร้อยเกี่ยวกันให้เห็น ชีวิตคนเล็กๆ ในมหานครขนาดใหญ่ของโลก คิดต่อเล่นๆ ว่า อ่านเรื่องสั้นจบเล่มแล้ว ลองเอาเนื้อเรื่องมาเรียงร้อยต่อกันใหม่ อาจจะพบว่าเรื่อง ที่อ่านจบไปแล้วเป็นนวนิยายเรื่องหนึ่งก็เป็นไปได้

ผู้เขียนตั้งชื่อเรื่องสั้นทุกเรื่องด้วยชื่อตัวละครหลักในเรื่อง (ซึ่งหลายชื่อออกเสียงไม่ตรงกับภาษาฝรั่งเศส) ตัวละครทั้ง ๑๓ ตัว มีลักษณะ เฉพาะโดดเด่นและแสดงให้เห็นความแตกต่างของความเป็นมนุษย์ เรื่องสั้น ๑๓ เรื่อง ไม่ได้แต่งตามขนบเรื่องสั้นแบบคลาสสิกที่ต้องมีโครงเรื่องเดียว มีแก่นเรื่องเดียว มีปมขัดแย้ง และนิยมจบแบบพลิกความคาดหมาย เรื่องสั้นแต่ละเรื่องในเล่มนี้ไม่มีปมขัดแย้งใด หลายเรื่องคล้ายไม่มีพล็อต ไม่มีแก่นเรื่อง และจบลงแบบหมดเรื่องจะเล่า เราอาจจะเรียกเรื่องสั้น แต่ละเรื่องว่าเป็นฉากชีวิตคนเล็กๆ ของตัวละครในจินตนาการ อย่างเรื่อง

“Laurent” ชายหนุ่มที่นำซีสเบอร์เกอร์ไปส่งให้ลูกค้าสาวเจ้าประจำที่มักขอให้ร้านส่งเบอร์เกอร์ไปให้เธอตามสถานที่ต่างๆ วันนั้นเขาไปส่งเบอร์เกอร์ให้เธอตามสถานที่ในโปสการ์ดที่แสดงมุมสวยที่สุดของหอไอเฟล แล้วเขากับเธอก็เดินเท้าแลกเปลี่ยนบทสนทนากันบนสะพานข้ามแม่น้ำแซน เป็นตัวอย่างหนึ่งของเรื่องที่เราไปเรื่อยๆ โดยไม่มีข้อขัดแย้งหรือหักมุมจบเรื่อง “Jean” ก็เช่นกัน เซฟสุดหล่อที่ลูกค้าสาวๆ พวกกันเหล่มองและแอบถ่ายเซลฟี ลูกค้าบางคนก็มโนเอาว่าฉอนมีปัญหารักสามเส้า บ้างก็คิดว่าเขาคงจะเป็นเกย์คู่ขาของบริการหนุ่ม แต่อันที่จริงฉอนมีคนรักสาวที่เขาพร้อมทำทุกอย่างที่เธอพอใจ ดังเช่นสั่งให้เลอา-นักโจรกรรมสาว-หาหนังสือเล่มที่โคลอี้ต้องการอ่านได้สำเร็จ เลอาและโคลอี้ยังเป็นตัวละครในเรื่องสั้นอีก ๒ เรื่อง ส่วนเรื่อง “June” เป็นเรื่องของผู้ใช้เวลาสวนทางกับชาวบ้าน คือตื่นในยามกลางคืนและนอนในเวลากลางวัน เธอเดินทางอย่างทุลักทุเลตามลำพังไปปารีส และได้ห้องราตรีที่เต็มไปด้วยแสงสีของมหานครปารีสอย่างสนุกสนาน นอกจากนี้ ผู้เขียนใช้เทคนิคของเรื่องเล่าแบบเหนือจริงให้ผู้อ่านเปลี่ยนบรรยากาศและรสชาติการอ่าน เช่น เรื่อง “Chloe” สาวน้อยผู้เป็นโรคประหลาดและรู้กำหนดวันตายของตัวเอง เธอชิมและซื้อปลั่งลาตินสุดท้ายของชีวิตอย่างเต็มที่ แล้วนอนอ่านหนังสือ รอว่าเธอจะตายตามเวลาเดิมหรือตามเวลาใหม่ของปารีสที่ปรับให้ช้ากว่าเดิม ส่วนเรื่อง “Albert” ก็เป็นเรื่องของหมาล่องหนเพราะกินยาวิเศษของโคลอี้ที่ทำการแล้ว ผู้เขียนให้อัลแบร์เป็นตัวละครเล่าเรื่องการเล่นสนุกของเด็กๆ ในสวนสาธารณะ

แม้ว่าเนื้อหาในเรื่องสั้นแต่ละเรื่องจะดูไม่มีสาระอะไร แต่แท้ที่จริงทุกเรื่องเก็บ “ความเป็นปารีส” ไว้ได้อย่างครบถ้วน ในด้านสถานที่ เรื่องสั้นกล่าวถึงหอไอเฟลสัญลักษณ์แห่งฝรั่งเศส พิพิธภัณฑ์ลูฟวร์ พิพิธภัณฑ์

ออร์แซ ย่านมงมาร์ตแหล่งชุมนุมศิลปะและศิลปิน สะพานข้ามแม่น้ำแซน และนอกจากสถาปัตยกรรมคลาสสิก ปารีสยังมีสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ รูปทรงแปลกประหลาดล้ำยุค ที่ขึ้นชมได้บนตึก “ดาวอังคาร” สูง ๓๐ ชั้น ชื่อว่า Tour de Mars ที่ซึ่งจะมองเห็นปารีสอีกมุมมองหนึ่ง นอกจากนี้ เรื่องสั้นยังฉายภาพของสถานที่พักส่วนใหญ่ในปารีสที่มักเป็นห้องเล็ก บนตึกสูงมีชั้นต่ำกว่าถนนลงไป บันไดแคบชันและไม่มีลิฟต์ เช่นเดียวกับ รถใต้ดินที่สกปรก เหม็น ไม่มีทั้งลิฟต์และบันไดเลื่อน รายละเอียดเหล่านี้ เป็นฉากที่สร้างบรรยากาศให้ผู้อ่านที่เคยไปมาแล้วได้ “กลิ่น” ปารีสที่คุ้นเคย ส่วนคนที่ไม่เคยไปก็เข้าถึงความเป็นปารีสในมุมมองที่ต่างไปจากความหรูหรา ของถนนสายช้อปปิ้งและร้านสินค้าแบรนด์เนม

คนปารีสชอบอ่านหนังสือ ร้านหนังสือชื่อดังที่ผู้คนชอบไปเลือก หนังสือและนั่งจิบกาแฟริมถนนชื่อ *เชกสเปียร์แอนด์คอมปานี* ซึ่งอัดแน่นไปด้วยหนังสือประเภทต่างๆ และ *Ofr. Librairie, galerie* ซึ่งเป็นร้านหนังสือที่มีเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร

เมื่อกล่าวถึงอาหาร อาหารฝรั่งเศสไม่ใช่เป็นเพียงปัจจัยดำรงชีวิต แต่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ และเป็นสิ่งบ่งบอกวัฒนธรรมอีกด้วย อาหารฝรั่งเศสติดอันดับต้นๆ ของอาหารชั้นยอดของโลก อย่างหอยทากเอสคาโก อบเนย และเบ็ดทอดกรอบ แต่ฝรั่งเศสที่เติบโตเป็นประชาคมนานาชาติ ก็ยินดีเอื้อมต้อนรับเบอร์เกอร์แอนด์ฟรายส์ของอเมริกัน เคbab ของอาหรับ รวมทั้งอาหารแอฟริกันด้วย ปารีสขึ้นชื่อเรื่องไวน์ แม้อาหารจะเปิดถึงเที่ยงคืน แต่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ถึงห้าทุ่มเท่านั้น และเมื่อถึงเดือนตุลาคม ปารีสจะประกาศปรับเวลาให้ช้าลง ๑ ชั่วโมง คนที่ไปจากซีกโลกตะวันออกต้องปรับเวลานาฬิกาให้เข้ากับเวลาของปารีส

ปารีสเป็นเมืองหลวงแห่งแฟชั่น สาวสวยหนุ่มหล่อทั่วโลกหรือผู้มีบุคลิกเตะตาโดนใจต่างใฝ่ฝันอยากเป็นนางแบบนายแบบเดินโชว์เสื้อผ้าแบรนด์เนมบนแคตวอล์ก แม้ไม่ใช่นางแบบนางแบบ ความหล่อเหลาและความสวยสดของหนุ่มสาวปารีสยิ่งก็เป็นที่รับรู้กันทั่วโลก กระทั่งผู้สูงอายุก็มักแต่งตัวงามมีบุคลิกภาพดี เขาและเธอเหล่านั้นเดินอยู่ในเรื่องสั้นเล่มนี้ด้วย ขณะเดียวกันคนผิวสี คนตะวันออก ทั้งนักท่องเที่ยวและผู้อพยพก็เดินกระหนาบไหล่สร้างสีสันให้แก่กรุงปารีสอยู่ไม่น้อย รวมทั้งแก๊งยิปซีที่สร้างน้ำตาและความเจ็บใจแก่นักท่องเที่ยวผู้ถูกล้วงกระเป๋าด้วยเทคนิควิธีต่างๆ นอกจากคนหนุ่มสาวแล้ว คนแก่ในปารีสทำอะไรกันบ้าง ที่เห็นอยู่เจเนตาตือนั่งเล่นหมากรุกใต้ร่มไม้ หรือนั่งหลับพักผ่อนตากแสงแดดอ่อนในสวนสาธารณะ ส่วนเด็กๆ ก็มีที่เล่นสนุกในสวนสาธารณะ เช่น ปาร์ก เดอ ลา วิลเลตต์ ที่ซึ่งเด็กๆ จะได้วิ่งเล่นรอบเขื่อนส่วนประติมากรรมจักรยานขนาดยักษ์ เล่นโทรศัพท์ทางไกลที่จานหิน เล่นกระโดดบนก้อนหินติดสปริง นั่งม้าหมุน และเล่นไถลจากสไลเดอร์ขนาดใหญ่

PARIS in PAIRS *ปารีสบนดาวดวงอื่น* ของ โซติกา ปริณายก เป็นหนังสือเล่มเล็กบางที่อ่านเพลิน เรื่องสั้นในเล่มเป็นเรื่องเล่าที่ผู้เขียนไม่ตัดสินตัวละครหรือเหตุการณ์ด้วยกรอบความคิดใดทั้งสิ้น แม้ว่าผู้เขียนอาจจะเป็นนักเขียนหน้าใหม่ แต่เธอเข้าใจศิลปะของเรื่องสั้นและนำเสนอความคิดสร้างสรรค์ได้ลื่นไหล จนต้องขอติดตามผลงานเรื่องต่อไป

กระจกขอบทอง

กิลเลสตันหาของมนุษย์ที่ไม่มีวันเต็มเต็ม

“ แม่ผู้ระทมทุกข์ราวตคนรกทั้งเป็น
กับพ่อผู้เร็งร่ำมีความสุขกับรสกามา
เป็นดั่งกระจกเงาสะท้อนชีวิตอันบาดเจ็บของบุพการี
ผู้ที่แท้จริงแล้วสมควรเป็นดั่งภาพปฏิมาที่ไร้มลทิน
ทอลงยาจึงต้องเพียรปิดทองขอบกระจก
เพื่อลบริ้วรอยต่างคำ
ด้วยการสร้างคุณงามความดี
และสร้างคุณค่าในตัวของเธอเอง ”

กระจกขอบทอง นวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน ที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมเซเวนบุ๊กส์อวอร์ด ประจำปี ๒๕๖๐ เป็นเรื่องราวในครอบครัวช่างทำทองที่สืบทอดวิชากันรุ่นต่อรุ่นจากสมัยรัชกาลที่ ๕ ถึงรัชกาลที่ ๗ แม้บริบทของเรื่องจะเป็นสังคมไทยสมัยอดีต แต่แก่นเรื่องสะท้อนพฤติกรรมชายเจ้าชู้หมกมุ่นในกามตัณหาอันดำรงอยู่ในสังคมไทยตลอดกาลนาน หากย้อนกลับไปดูนวนิยายเล่มอื่นๆ ที่ กฤษณา อโศกสิน แต่งมาก่อนหน้านี้ *เมียหลวง* *น้ำเซาะทราย* *เพลิงบุญ* ฯลฯ จะเห็นเรื่องแถวเข้ามาให้เห็นว่าพฤติกรรมชายเจ้าชู้เป็นแรงบันดาลใจให้นักเขียนถ่ายทอดเป็นนวนิยายได้ไม่รู้กี่เรื่อง ทุกเรื่องกินใจสะใจผู้อ่าน และเมื่อนำไปสร้าง

เป็นละครที่ยิ่งโด่งดังด้วยยอดจำนวนผู้ชมสูง จึงมีละครรีเมกอีกหลายครั้งหลายหน ทั้งๆ ที่หากสกัดเนื้อเรื่องออกไป โครงเรื่องของนวนิยายสะท้อนทัศนหาชายทุกเรื่องจะประกอบไปด้วย ชายผู้มากตัญหา ภรรยาหลงผู้เจ็บช้ำกัลล้ากลืน และภรรยาน้อย (หลายคน) ที่ร้านโลเกีย

กระจกชอบทอง มีองค์ประกอบของตัวละครดังกล่าว *เจ้าคุณเจิม* หรือ พระยามนธาดราชพิจิตร ซึ่งส่งเพลงยาวไปเกี่ยว *คุณหญิงละวาด* ตั้งแต่ยังเป็นนักเรียน และอุตสาห์ฝ่าฟันพงหลายระบบชนชั้นจนได้แต่งงานกัน แต่หลังจากมีลูกชายลูกสาวและมีฐานะบรรดาคักดีมั่นคงแล้ว *เจ้าคุณเจิม* กลับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นหนุ่มใหญ่ผู้ใฝ่หากามรสใหม่ๆ จากสาววัยละอ่อน เริ่มต้นจากเด็กสาวรุ่นหลานที่มาฝึกทำทองในเรือนคุณหญิงละวาด ไปจนถึงเด็กสาวบ้านนอกที่พ่อแม่ใฝ่ฝันอยากให้ลูกสาวได้ดี เป็นเมียน้อยขุนนางตึกว่าเป็นเมียเอกหนุ่มชนบทด้วยกัน ตัวละครเมียน้อยในนวนิยายเรื่องนี้ โดยเฉพาะ *แม่เชื้อ* มีสีสันฉูดฉาดจัดจ้านไม่แพ้ *อรอินทร์* และ *นวล* ในเรื่อง *เมียหลวง* ส่วนคุณหญิงละวาดผู้เจ็บช้ำระกำใจแต่ก็ต้องกัลล้ากลืนไว้ในอกอย่างเต็มกลืน ไม่ลดตัวลดชั้นลงไปอาละวาดกับเมียน้อย ก็ทำให้นึกถึง *ดร. วิกันดา* หรือตัวละครเมียหลวงในนวนิยายอีกหลายเรื่อง ดังนั้น เอาเข้าจริง *กระจกชอบทอง* ก็เป็นภาพซ้ำในนวนิยายแนวเมียน้อยเมียหลวงที่นักเขียนนำมาฉายแล้วฉายอีก เป็นเพราะนักเขียนไม่มีพล็อตใหม่หรือ? หรือเป็นเพราะพล็อตเมียน้อยเมียหลวงแย่งชิงผู้ชายเป็นพล็อตจริงในสังคมไทย ที่ต่อให้สังคมรุดก้าวหน้าไปอย่างไรก็ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้?

จุดเด่นของ *กระจกชอบทอง* จึงอยู่ที่โครงเรื่องรอง พฤติกรรม ความเจ้าชู้ของเจ้าคุณเจิมส่งผลต่อ *ทองลงยา* ผู้เป็นบุตรสาว ทำให้ครอบครัวของ *เจ้าคุณบุตร* หรือ พระยาลักษมาวรา กับ *คุณหญิงไคล*

ผู้เป็นทั้งเพื่อนรักและญาติสนิทกันมาตั้งแต่เด็ก ไม่ยินดีรับทองลงยาเป็นลูกสะใภ้ให้แต่งงานกับ บุรีน บุตรชายคนเดียวของตน

ยิ่ง จาบ/ บุตรชายของเจ้าคุณเจิม และเป็นพี่ชายของทองลงยา ทำตัวเป็น “ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น” คือหลงเล่ห์กามารมณ์และเป็นชู้กับเมียหน้าของพ่อจนถูกไล่ออกจากบ้าน ก็ยิ่งทำให้ทองลงยาห่มตราคาในสายตาของผู้ใหญ่ที่มีลูกชายโสดสดและมีสถานะทางสังคมสูง ทั้งๆ ที่ทองลงยาก็มีคุณสมบัติพร้อมทั้งความสวย การศึกษา ความเป็นแม่บ้าน แม่เรือน และมีฐานะดี ผู้ชายที่หลงรักเธออย่างจริงจังมีหลายสถานะ นอกจากบุรีนแล้ว ยังมีเจ้านายชั้นสูง พ่อม่ายลูกติด และหนุ่มก่าตัดที่กำลังก่อร่างสร้างตัว โชคดีที่ทองลงยารักบุรีนอย่างพี่ชาย เธอจึงไม่รู้ลี้กเสียใจที่พลาดการแต่งงานกับเขา แต่สิ่งที่ทำให้ทองลงยาเจ็บช้ำอยู่ลึกๆ คือการที่เจ้าคุณบุตรและคุณหญิงไศลมีท่าที่รังเกียจและไม่ยอมให้เธอร่วมตระกูล ทั้งๆ ที่ผู้ที่มีพฤติกรรมน่ารังเกียจคือพ่อและพี่ชายของเธอ

ทองลงยามีความขัดแย้งกับคุณหญิงละวาดผู้เป็นแม่มาโดยตลอด เธอเป็นลูกไม้หล่นไกลต้นเช่นเดียวกับละวาดที่ไม่ยอมอยู่ในโอวาทของแม่ล้อม แต่เมื่อเกิดเรื่อง ทองลงยาซึ่งได้รับรู้ความจริงว่าพ่อได้ทำร้ายจิตใจแม่อย่างรุนแรง จึงกลับเห็นใจแม่ของตนเป็นที่สุด และพยายามทำทุกอย่างให้คุณหญิงละวาดทุกข์น้อยลง

ในขณะที่เดียวกัน ทองลงยาก็ไม่ได้เกลียดเจ้าคุณเจิมผู้เป็นพ่อ ยังให้ความเคารพตักตัญญูรักใคร่สนิทสนมเช่นเดิม โดยไม่ใส่ใจกับ “นางเล็กๆ” ของพ่อจนกว่าจะถูกระราน แม่ผู้ระทมทุกข์ราวตกรกทั้งเป็นกับพ่อผู้เรงรำมีความสุขกับบรรดามา เป็นดั่งกระจกเงาสะท้อนชีวิตอันมืดมัวของบุพการีผู้ที่แท้จริงแล้วสมควรเป็นดั่งภาพปฏิมาที่ไร้มลทิน ทองลงยาจึงต้องเพียรบิดทองขอบกระจกเพื่อลบวีรรอยต่างด่าด้วยการสร้างคุณงาม

ความดี และสร้างคุณค่าในตัวของเธอเอง เหมือนดังคำสอนของคุณหญิง
ละวาดที่กล่าวให้ฟังเสมอๆ ว่า

“บรรพบุรุษของเราคือกระจกบานใหญ่ที่สองให้เห็นความหลัง
ทั้งดีและร้าย ทุกท่านต่างก็ร้ายและดีตามวิสัยปุถุชน แม้ที่เพิ่งมา
คิดได้หลังจากสาละวนกับทุกข์หนัก แม้จะเฝ้าแต่เช็ดกระจกทั้งบาน
เพื่อให้ยังคงใสสะอาด แต่ขอบกระจกก็ยังมัวหมอง มีร่องรอย
กระดำกระด่าง...เจ้าเป็นลูกของพ่อแม่ที่เหลื่ออยู่ ก็จงช่วยรักษา
กระจกของบรรพบุรุษบานนี้ให้ยืนยาวต่อไป อย่าให้แตกร้าง จง
หมั่นล้างเช็ดทั้งตัวกระจกและขอบกระจก หากเห็นว่ายังสกปรก
ส่วนใดก็จงปิดทองทับลงไป...เอาความดีชนะความชั่ว” (หน้า
๔๘๗)

ในเมื่อนวนิยายเรื่องนี้ใช้บริบทสังคมสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์
เป็นฉากท้องเรื่อง ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางชนชั้นจึงปรากฏให้เห็นอยู่ด้วย
นวนิยายเพื่อชีวิตหลายเรื่องมักชี้ให้เห็นว่าปัญญาความรู้เป็นสิ่งสำคัญที่
ช่วยลดช่องว่างทางชนชั้น และการศึกษาสามารถทำให้สามัญชนเลื่อน
สถานะทางสังคมสูงขึ้นเป็นขุนนางได้ แต่ ฤๅษณา โอสถกสิน ชี้ให้เห็นว่า
ไฉ้จะเป็นเช่นนั้นเสมอไป เพราะจิตใจและความคิดของมนุษย์อาจไขว้เขว
ไปตามการณ์ ดังเช่นที่ บุตร ได้รับความเมตตาและได้แต่งงานกับ หม่อมหลวง
ไศล เพราะหม่อมราชวงศ์โสภณพิศุทธิ์ พ่อตาของเขาพอใจในฝีมือช่างและ
จิตใจที่ดีงาม โดยไม่สนใจว่าเขายากจนและต่ำศักดิ์ แต่ครั้นถึงรุ่นลูก
หม่อมหลวงไศลกลับไม่ยอมเด็ดขาดให้ ศศิณ บุตรสาวแต่งงานกับ เหลียง
เด็กลูกจีนที่เจ้าคุณบุตรชู้เลี้ยงไว้ตั้งแต่อายุ ๕ ขวบ ทั้งๆ ที่เหลียงเป็น
คนดี กตัญญูกตเวทีกี่ ปัญญาดี และสอบชิงทุนไปเรียนจบปริญญา

เศรษฐกิจศาสตร์และการคลังจากประเทศอังกฤษ ดังนั้น แม้เหลียงจะเติบโตในหน้าที่ราชการอย่างไร ในสายตาของผู้อุปการะ เขาก็ยังเป็นเพียง “เด็กในบ้าน” ที่ไม่สมควรร่วมตระกูล

หากไม่กล่าวถึงทองลงยากับเหลียง บทวิจารณ์นี้ก็คงไม่สมบูรณ์นวนิยายเรื่องนี้จบลงด้วยการแต่งงานของทองลงยาและเหลียงที่ต่างเพิ่งตระหนักว่ารักกันมานาน แต่เป็นความรักซ้อนที่ซ้อนแอบอยู่ในใจ เพราะเหลียงคิดว่าตนรักภักดีต่อศตินีเพียงคนเดียว ส่วนทองลงยาปลีกตัวไปเป็นคู่กัดของเหลียงที่คอยพุดจาจุกหมิ่นให้เขาเจ็บใจ ทองลงยาเป็นผู้หญิงที่หาญกล้ากำหนดชีวิตของตนเอง ตั้งแต่นับถือสองศาสนาทั้งพุทธและคริสต์ แต่งงานกับผู้ชายที่ไม่รักและกล้าหย่าขาดเป็นหญิงม่าย ทั้งๆ ที่สังคมไทยขณะนั้นยังไม่ยอมรับ แล้วตัดสินใจแต่งงานใหม่อีกครั้งกับผู้ชายที่กล้าขอเธอแต่งงาน เธอรู้ตัวเองว่าไม่เคยรักใครเลย ดังนั้น ในบริบทสังคมช่วงก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย ผู้หญิงอย่างทองลงยาจัดว่าล้ำสมัย แข็งแกร่ง และเป็นผู้นำทีเดียว

นอกจากความเป็นนวนิยายชีวิตครอบครัว *กระจกขอบทอง* ยังให้ความรู้เต็มอิมเรื่องการทำทอง และทำเหมืองแร่อย่างละเอียดจนเห็นภาพ ตลอดจนผู้เขียนบรรยายภูมิทัศน์ของกรุงเทพฯ ในสมัยก่อนอย่างได้บรรยายกาศ ทั้งวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี มหรสพการละเล่น จนผู้อ่านรู้สึกว่าการทำมาหากินบนถนนตีทอง ความโก้หรูของย่านสรรพสินค้าบนถนนบำรุงเมือง และความเยียบสงบบนถนนราชดำเนิน เป็นภาพอดีตที่ชวนให้โหยหาเมื่อเปรียบเทียบกับความเร่งรีบร้อนรนของกรุงเทพฯ ในปัจจุบัน

กลางพุ่มพะหลิ่งหัก

ความลึกเร้นในดินแดนภาคใต้
ผ่านสายตาของสาวมุสลิม

“ ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดร่วมของเรื่องสั้น
ในหนังสือเล่มนี้ว่า
มุมมองและการตัดสินใจของคนอื่นได้สร้าง “เรื่องเล่า”
ที่อาจจะจริงหรือไม่จริง เข้าใจถูกหรือเข้าใจผิด
ใช่หรือไม่ใช่ แต่คำพิพากษานั้นสร้างหายนะ
สร้างบาดแผล หรือสร้างรอยต่าง
แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องจนยากจะแก้ไขไปแล้ว ”

หลังจากการประกาศรายชื่อผลงานที่เข้ารอบสุดท้ายของการประกวดวรรณกรรมรางวัลซีไรต์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ผู้เขียนเกิดความสนใจอยากอ่านหนังสือ *กลางฝูงแพะหลังหัก* เหตุเพราะ หนังสือเรื่องทำหายน่าสนใจ สอง ผู้เขียนเป็นผู้หญิง และเป็นผู้หญิงมุสลิมด้วย ดังนั้น คำโปรยหน้าปกว่า “สบตาชีวิตในเรื่องสั้นหลังผืนผ้าฮิญาบ” จึงยิ่งเชิญชวนให้หาหนังสือมาอ่าน

กลางฝูงแพะหลังหัก ของ อูมมีสาลาม อูมาร ประกอบด้วยเรื่องสั้น ๑๐ เรื่อง เมื่ออ่านประวัติของเธอก็ทราบว่ามีฝีมือไม่เบาในการเขียนเรื่องสั้น เพราะได้รับรางวัลยอดเยี่ยมสาขาวรรณกรรมของ Young Thai Artist Award 2012 มาแล้ว เธอจบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี ปัจจุบันเธอเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาภาษาไทย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หากได้รับรางวัลซีไรต์ เธออาจจะเยาว์วัยที่สุดในหมู่ผู้ที่ได้รับรางวัล

เรื่องสั้นทุกเรื่องในเล่มเป็นเรื่องเล่าถึงเรื่องราวของท้องถิ่นภาคใต้ ดินแดนที่ผู้เขียนกล่าวว่า “มีคนตายทุกวัน ความหวาดกลัวแผ่ซ่านอยู่ทั่วทุกหัวระแหง” (คำนำผู้เขียน) ผู้เล่าเรื่องเป็นคนที่อยู่ในท้องถิ่น เหตุการณ์และเรื่องราวต่างๆ จึงเป็นประสบการณ์จริง โดยเฉพาะชนบประเพณีและความเชื่อต่างๆ ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดร่วมของเรื่องสั้นในหนังสือเล่มนี้ว่า มุมมองและการตัดสินใจของคนอื่นได้สร้าง “เรื่องเล่า” ที่อาจจะจริงหรือไม่จริง เข้าใจถูกหรือเข้าใจผิด ใช่หรือไม่ใช่ แต่คำพิพากษานั้นสร้างหายนะ สร้างบาดแผล หรือสร้างรอยต่างแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องจนยากจะแก้ไขไปแล้ว

ดังในเรื่อง “พี่ชาย” การถูก “กล่าวหา” ว่าเข้าร่วมขบวนการแบ่งแยกดินแดน ได้ยื่นความตายน่าสยดสยองให้เขาโดยไม่รู้ว่าเป็นการกระทำของฝ่ายใด เปาะเน คนจรจัดในเรื่อง “ผู้ต้องสงสัย” ทำให้ครูนำไปเป็นตัวอย่างสอนเด็กๆ จนเด็กฝังใจว่าเป็นคนร้ายกาจ เมื่อเกิดระเบิดที่โรงแรมเปาะเนก็ถูกใส่ร้ายว่าเป็นคนทำ จนเมื่อเปาะเนตายอย่างน่าสมเพช ร่างกายฉีกขาดเพราะแรงระเบิดที่มีผู้วางไว้ในถังขยะที่เปาะเนค้นหาของกิน เปาะเนก็ถูกสมน้ำหน้าซ้ำอีก ชีวิตของเปาะเนจึงถูกพิพากษาด้วย “เรื่องเล่า” ของคนอื่น เช่นเดียวกับเรื่อง “กลางฝูงแพะ” ฮาลีมา หรือ “นมเพื่อม” ซึ่งเป็นคำล้อเลียนของเด็กๆ เป็นหญิงไร้บ้าน ไร้ญาติมิตร ฮาลีมาปากกล้าอารมณ์ร้ายจนไม่มีใครกล้าเข้าใกล้ และชาวบ้านตัดสินว่าแกเป็นบ้า แต่ใครเล่าจะรู้เบื้องหลังว่าต้นเหตุมาจากผู้ใหญ่บ้านที่แกไว้วางใจฝากโฉนดที่ดินไว้ โกงทรัพย์สินของแกไปหมด ในวันหนึ่งเมื่อลมพายุพัดหลังคานบ้านเก่าๆ ของแกปลิวไป แกออกจากบ้านไปหลบฝนอยู่ที่บ้านร้าง ฝูงแพะหลบฝนเข้ามาเบียดอยู่ใต้ชายคาเดียวกันจนแกซุกอยู่มุมหนึ่ง ภาพที่ผู้เขียนวาดให้ผู้ผู้อ่านเห็นนี้สร้างความสะเทือนอารมณ์อย่างสูง เพราะมองเห็นชีวิตหนึ่งที่ไม่ต่าง

กับสัตว์ ไม่มีใครในโลกนี้มองเห็นบาดแผลชีวิตและเข้าใจตัวแก เว้นเสียแต่อาจจะจะมีเพียงแพะตัวหนึ่งเท่านั้นที่มองเห็น ดังที่ผู้บรรยายว่า

“แพะตัวหนึ่งคงมองเข้าไปในสายตาคู่นั้น ร่องรอยความ
แค้นแห่งของชีวิต และความขำขุดทุกุโถมของวิญญาณ ร้าง
ที่นั่งชันเข่าแล้วเอามือข้างขวาวางไว้บนเข้านั้นคล้ายรูปปั้นเก่าๆ
ที่กำลังจะถูกโตะทิ้งออกจากพิพิธภัณฑ...เพียงแต่ว่าร่างนั้นเป็น
ร่างที่ยังมีลมหายใจ” (หน้า ๗๘)

นอกจากนี้ ในเรื่อง “ไก่หลุดคอก” ซัลมา ก็ถูกไล่ความจากญาติๆ
ของสามีว่าเธอเป็นผู้หญิงขวยหัวและวางยาสามีจนตาย ทำให้ชาวบ้าน
รังเกียจเหยียดหยามจนเธอแทบจะฆ่าตัวตาย ตัวละครเหล่านี้ถูกประทับ
ตราบาปจากสังคมด้วย “เรื่องเล่า” ที่เป็นเท็จ

ในสังคมจริง “เรื่องเล่า” ที่ถูกสร้างขึ้นด้วยความตั้งใจหรือรู้เท่า
ไม่ถึงการณ์ก็ทำร้ายผู้คนมาเสียนักต่อนักแล้ว

แนวคิดอีกประเด็นหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ก็คือ การปะทะกันของ
ความเชื่อแบบเก่ากับแบบใหม่ เช่น เรื่อง “ลวง” ลูกชายซึ่งไปเรียน
กรุงเทพฯ ไม่อยากทำพิธีละหมาดฮายัตเช่นไหว้ตะโตะอะฮ์ลาร์ เพราะเห็นว่า
เป็นเรื่องมงาย และต้องการจะพาแม่ไปรักษาที่โรงพยาบาล แต่พี่น้องไม่ยอม
ขอร้องให้เขาทำพิธีเพราะเป็นหน้าที่ของลูกชายคนเดียวที่บ้าน เขา
อดอดดลั่งเลอยู่นาน ในที่สุดก็ตกลงใจทำ แต่แม่ตายในคืนนั้น พี่น้อง
เสียใจและโกรธมาก ในวันรุ่งขึ้นเขาไปที่ศาลาของตะโตะอะฮ์ลาร์ และกล่าว
คำพูดดูหมิ่น จึงมีเหตุการณ์เกิดแก่ตัวเขาอย่างไม่คาดคิด

การเล่าเรื่องผ่านมุมมองของผู้หญิงทำให้มีแง่มุมหลายอย่างที่ไม่
แปลกต่างไปจากการเล่าเรื่องภาคีได้จากมุมมองของนักเขียนชายที่เคยอ่าน

มาแล้ว นั่นคือผู้เขียนกล่าวถึงปัญหาความไม่เท่าเทียมทางเพศ ดังเรื่อง “ฝุ่น” ที่ภรรยาขอเพียงมีสิทธิรับรู้จากปากสามีว่าเขาจะแต่งงานมีภรรยาอีกคน ไซ้ว่าให้เธอรับรู้จากปากคนอื่น เธอยอมรับได้เรื่องสามีจะมีภรรยาหลายคนและไม่คิดทิ้งหวงเพราะเป็นไปตามหลักศาสนาและประเพณี แต่จิตใจของผู้หญิงทุกคนต้องการได้รับเกียรติจากสามี ต้องการรักษาคำศักดิ์ศรีหน้าตาของตน เรื่องละเอียดอ่อนแบบนี้ผู้ชายมักจะไม่เข้าใจ เพราะคิดเพียงแต่ว่าตนไม่ได้ทำอะไรผิด

ในเรื่อง “ไก่หลุดคอก” กามิละห์ เป็นภรรยาที่ถูกสามีทุบตีและไล่ออกจากบ้านเพราะสามีต้องการหาภรรยาคนใหม่เพื่อเสริมฐานะ ส่วน ซัลมา แต่งงานกับผู้ชายที่เธอไม่มีสิทธิ์เลือกเอง สามีของซัลมางเงินและชี้เหนียวเรื่องเงินค่าใช้จ่าย เมื่อเธอขอทุนเพื่อทำอาชีพ สามีก็ไม่ยอมให้ และพูดจาตูดุกลตตีปัญญาความรู้ของเธอเสมอ เมื่อเธอมีลูกสาว แม่สามีไม่พอใจเพราะต้องการหลานชาย ลูกสาวของเธอจึงไม่ได้รับความรักความเอ็นดูจากย่า จนวันหนึ่งเธอถึงขีดสุดของความอดทน จึงวิ่งออกจากบ้านไปพร้อมกับสมบัติชิ้นเดียวคือลูกสาว เธอทำงานหาเงินในต่างประเทศเพื่อส่งเสียเลี้ยงดูลูกสาวอายุได้ ๑๕ ปี จึงกลับมา แต่ก็ถูกจับแต่งงานใหม่กับ โต๊ะฮัจญี โขคดีที่สามีคนใหม่เป็นคนดี แต่สิ่งที่เธอต้องทนทุกข์คือญาติพี่น้องและชาวบ้านตำว่าเธอถึงในบ้านหลายครั้งว่าเธอเป็นผู้หญิงขายตัว แต่งงานเพื่อเกาะคนรวย เมื่อโต๊ะฮัจญีเสียชีวิต คนเหล่านั้นก็กล่าวโทษอีกว่าเธอเป็นตัวเสียดและอาจจะเป็นผู้วางยาสามี เธอจึงได้รับความชิงชังดูหมิ่นเหยียดหยามจากคนทั่วไป กามิละห์และซัลมาหาทางระบายความทุกข์ที่ทับถมใจด้วยการไปที่สถานบันเทิง พฤติกรรมของซัลมายังทำให้ญาติพี่น้องฝ่ายโต๊ะฮัจญีชิงชัง แม้แต่ลูกสาวของเธอก็อับอาย มีเพียงซัลมาเท่านั้นที่รู้ว่า การที่เธอมีพฤติกรรมเป็นสาวนักเที่ยวเช่นนี้เพราะเธอเจ็บปวดและไม่อาจจะระบายความทุกข์ใจให้ใครฟังได้ ชีวิตของซัลมาและกามิละห์ ที่ผู้เขียนเล่าให้ฟังในเรื่องสั้นเรื่องนี้เป็นตัวอย่างส่วนน้อยของผู้หญิง

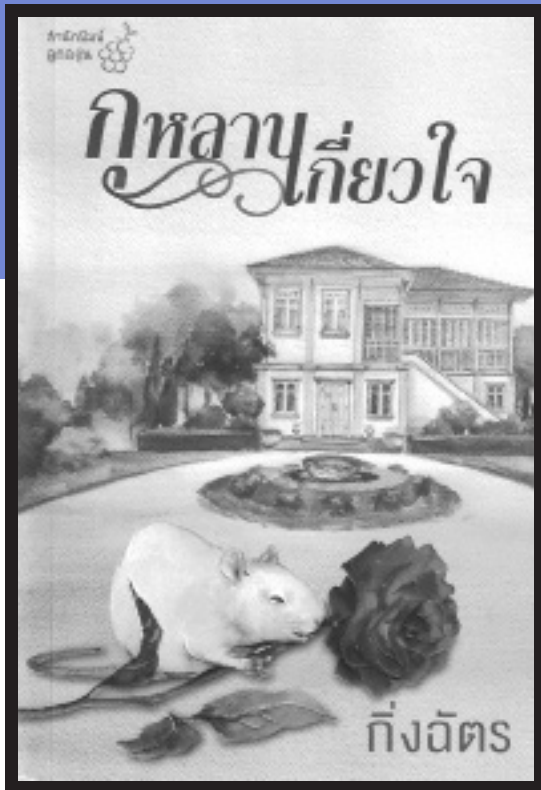
ที่เป็นฝ่ายถูกกระทำทั้งทางร่างกายและจิตใจจากสามี จากชนบประเพณี และจากการใส่ร้ายกล่าวโทษของสังคม ผู้หญิงทุกชาติ ทุกภาษา ทุกศาสนา ทุกวัฒนธรรม ล้วนเผชิญชะตากรรมไม่แตกต่างกัน

นอกจากความรู้สึกของภรรยา ผู้เขียนเขียนถึงบทบาทของแม่ ดังในเรื่อง “พี่ชาย” แม่ลูกชายจะเป็นแกนนำของขบวนการแบ่งแยกดินแดน และลูกสาวไม่ยอมไปเรียนโรงเรียนสอนศาสนาอีกเพราะครูห้ามอ่านหนังสือไทย แต่แม่บอกเสมอว่า “แม่เชื่อมั่นในสิ่งที่ลูกๆ ของแม่ทำ แม่เชื่อว่าลูกกำลังทำในสิ่งที่ดีที่สุด” (หน้า ๙๒) ในเรื่อง “ผู้ต้องสงสัย” เมื่อลูกได้รับคำสอนจากครูว่าชายจรจัดเป็นคนไม่ดี แม่ก็สอนลูกว่า “ต่อไปลูกต้องคิดก่อนนะในการจะเชื่อใครสักคน เราต้องไปเจอโลกที่กว้างกว่านี้ อย่าเชื่อใครง่ายๆ” (หน้า ๒๐) แต่ลูกก็เชื่อคำพูดของครูมากกว่า เมื่อโรงแรมถูกวางระเบิด ลูกบอกว่าชายจรจัดต้องเป็นคนทำแน่นอน แม่บอกว่า “ลูกอย่าคิดอะไรไปเองอย่างนั้น อย่าใส่ร้ายคนอื่น เรายังไม่รู้เลยว่าใครเป็นคนทำ อย่าไปปรับปรำเขาอย่างนั้น” (หน้า ๒๓) แต่คำสอนของแม่ก็ไร้ผล เพราะพ่อไม่ใส่ใจในเรื่องนี้ บอกว่าลูกพูดไปตามประสาเด็ก โดยไม่คิดว่าความเชื่อแบบผิดๆ ที่ถูกฝังหัวไว้แต่เด็ก จะทำให้เด็กเติบโตขึ้นมาโดยมองโลกด้านเดียว และมีนิสัยตัดสินสิ่งต่างๆ โดยขาดข้อมูล จะเห็นได้ว่าผู้เขียนถ่ายทอดสภาพสังคมชายเป็นใหญ่ แม้ในครอบครัว ผู้หญิงก็เป็นเพียงเสียงเล็กๆ ที่ไร้ความหมาย

หนังสือ *กลางฝูงแพะหลงกั๊ก* เป็นหนังสือรวมเรื่องสั้นที่บรรณาธิการคัดสรรเรื่องที่ “แน่น” ทุกเรื่อง ทำให้หนังสือมีเอกภาพ ไม่มีจุดอ่อน อันทำให้เป็นลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งสำหรับหนังสือที่ส่งเข้าประกวด จะได้รับรางวัลซีไรต์หรือไม่ ก็คงทราบผลกันไปแล้ว แต่หนังสือเล่มนี้น่าอ่าน และมองเห็นชัดเจนว่า อุมมีสาลาม อุมาร จะเป็นนักเขียนรุ่นใหม่ที่มีพัฒนาการต่อไป

กุหลาบเกี่ยวใจ

สองกุหลาบงามผู้มีหนามตำใจ

“ นวนิยายเรื่องนี้ผูกเรื่องได้ซับซ้อน
วางโครงเรื่องแข็งแรงและเนื้อเรื่องหนักแน่น
มีเหตุการณ์ให้ชวนติดตาม
ยังตัวละครมีบุคลิกชัดเจน มีบทบาทโดดเด่น
ก็ยิ่งทำให้นวนิยายแนวเรื่องลูกผสม
(Hybrid genre or Cross-genre)
ทั้งเรื่องรัก ชีวิตครอบครัว ท่องเที่ยว สืบสวน ไซไฟ
ประสานกันอย่างลงตัว ”

กุหลาบเกี่ยวใจ นวนิยายของ กิ่งฉัตร สร้างความหรรษาแก่คนอ่าน เช่นเดียวกับนวนิยายเล่มอื่นๆ ของนักเขียนคนเดียวกันนี้ กิ่งฉัตรปรุง นวนิยายเรื่องนี้ให้มีรสชาติของความโรแมนติก ผสานกับอารมณ์ตื่นเต้นของการสืบสวนค้นหาความจริง และชูรสด้วยความมหัศจรรย์ของหนูกทดลอง ทางวิทยาศาสตร์

ตัวละครเอก ๒ ตัว ที่เชื่อดื้อเอนบทรบหากันอย่างเข้มข้นในเรื่องนี้ คือ **อมลรุจี** และ **โรซี่**

อมลรุจี หรือ โรส เป็นสาวสวยคนเก่ง คล่องงาน มีความสามารถสูงในการบริหารจัดการ และมีความสามารถพิเศษคือเป็นล่ามภาษามือ แมทธิวมหาเศรษฐีหนุ่มหล่อผู้เป็นประมุขของตระกูลหยวนในอเมริกาว่าจ้างเธอให้เป็นไกด์พากลุ่มหยวนที่แวะประเทศไทย ส่วน โรซี่ เป็นหนูขาวตัวแสบ เจ้าอารมณ์ ซิ่งอน ซอบวางอำนาจ ฯลฯ โรซี่เป็นหนูอัจฉริยะทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือการรับฟังของ กอร์ดอน หยวน เด็กอัจฉริยะซึ่งบกพร่องเรื่องการได้ยิน ความที่โรซี่เกลียดผู้หญิงทุกคนที่ไม่เอาใจเธอ ทำให้อมลรุจีเป็นคู่ปรับกับโรซี่โดยปริยาย และเป็นคู่ปรับที่สมน้ำสมเนื้อที่สุด ทั้งพฤติกรรมที่ตอบโต้กันอย่างรู้ทันและบทสนทนาที่แสบสันต์ ตัวละครคู่กัดระหว่างโรส สาวสวยแสนฉลาดกับ โรซี่ หนูแสนรู้ตัวแสบที่ถูกฝึกให้ทำหน้าที่เป็นสัตว์ช่วยเหลือผู้พิการ (Service Animal) จึงสร้างความหรรษาแก่ผู้อ่านตลอดทั้งเรื่อง

การเดินทางมาเมืองไทยของตระกูลหยวน ไม่ใช่เพียงมาพักผ่อนท่องเที่ยว แต่มีวาระซ่อนเร้นคือการตามหาแม่คนไทยของ กอร์ดอน หยวน ที่พลัดพรากจากกันหลังจากแม่ยกเขาให้เป็นลูกบุญธรรมของตระกูลหยวน นอกจากสมาชิกในระดับสูงของตระกูลแล้ว ไม่มีใครรู้ว่ากอร์ดอนเป็นลูกคนไทย และยิ่งไปกว่านั้นไม่มีใครรู้ว่าเขามีสายสัมพันธ์ใกล้ชิดโดยตรงกับตระกูลหยวน ความลับนี้จะถูกเปิดเผยในตอนท้ายเรื่องแต่ก็ไม่ได้เซอร์ไพรส์คนอ่านมากนักเพราะคาดเดาได้รางๆ อยู่แล้ว การตามหาแม่ของกอร์ดอนไม่ประสบผลสำเร็จ แต่สมาชิกตระกูลหยวนพบสิ่งที่เกินคาดคิด นั่นคือ กอร์ดอนมีพี่สาวฝาแฝดซึ่งใช้ชีวิตเป็นกัปรัอย่างยากลำบากอยู่ในเมืองไทย

การที่กอร์ดอนถูกวางตัวให้เป็นประมุขคนต่อไปของตระกูลหยวน ทำให้สมาชิกตระกูลหยวนสายฮ่องกง สายหยวนในอเมริกา และสายหยวนในประเทศอื่นๆ ไม่พอใจเพราะคิดว่ากอร์ดอนเป็นเพียงลูกบุญธรรม ไม่มีสายเลือดของหยวน ตลอดการเดินทางท่องเที่ยวในเมืองไทย กลุ่มทัวร์ จึงต้องคอยระแวงระวังเกรงว่ากอร์ดอนจะถูกทำร้ายหรือลักพาตัว แต่เหตุการณ์ตื่นเต็นกลับเป็นการพยายามลักพาตัวโรซี่เสียแทน เนื่องจากโรซี่เป็นสัตว์ทดลองต้นแบบที่กอร์ดอนค้นคิดผ่าตัดสมองฝังชิปจนโรซี่แสดงอาการปฏิกิริยาและมีความรู้สึกนึกคิดทุกอย่างเหมือนคน ยกเว้นการพูดที่ใช้ภาษามือสื่อสารกับกอร์ดอนโดยมีเครื่องรับส่งสัญญาณที่ฝังไว้ที่โคนหางและจี้ห้อยคอ โรซี่เป็นหนูทดลองที่มีมูลค่ากว่าสองร้อยล้านเหรียญหรือเจ็ดพันล้านบาท ความอัจฉริยะของโรซี่เป็นดาบสองคมเพราะผู้ประสงค์ร้ายสามารถใช้ความฉลาดแสนรู้ของโรซี่ไปพัฒนาเป็นอาวุธลับเพื่อก่อการร้ายได้

เมื่อการลักพาตัวโรซี่ไปขายผู้ก่อการร้ายไม่สำเร็จ การลักพาตัวกอร์ดอนเจ้าของความคิดอัจฉริยะจึงเกิดขึ้นแทน ความพลิกผันของเหตุการณ์ไปจากการคาดคะเนล่วงหน้าของผู้อ่านเป็นกลวิธีคลาสสิกของเรื่องแนวสืบสวนสอบสวน ที่มักเฉลยตอนท้ายเรื่องเสมอว่าผู้ร้ายไม่ใช่คนที่ผู้อ่านสงสัยมากที่สุด แต่มักจะเป็นคนที่น่าสงสัยน้อยที่สุด นวนิยายเรื่องนี้ก็น่าเสนอเช่นเดียวกัน แถมยังได้เฉลยว่าใครคือพ่อที่แท้จริงของกอร์ดอน

นวนิยายเรื่องนี้ผูกเรื่องได้ซับซ้อน วางโครงเรื่องแข็งแรง และเนื้อเรื่องหนักแน่นมีเหตุการณ์ให้ชวนติดตาม ยิ่งตัวละครมีบุคลิกชัดเจน มีบทบาทโดดเด่น ก็ยิ่งทำให้นวนิยายแนวเรื่องลูกผสม (Hybrid genre or

Cross-genre) ทั้งเรื่องรัก ชีวิตครอบครัว ท่องเที่ยว สืบสวน ไซไฟ ประสานกันอย่างลงตัว

ความซับซ้อนของเรื่องส่วนหนึ่งมาจากการที่ผู้เขียนนำเสนอปัญหาหนักของชีวิตครอบครัวเรื่องสามีมีภรรยาใหม่ ซึ่งส่งผลทำให้ครอบครัวแตกแยก และสมาชิกในครอบครัวเป็นคู่แข่งดีชิงเด่นกัน ครอบครัวของอมลรัฐจีและครอบครัวของกอร์ดอนเป็นภาพแทนของครอบครัวแตกแยกดังกล่าวข้างต้น พ่อของอมลรัฐจีถูกมารดาบังคับให้แต่งงานใหม่เพราะไม่พอใจครอบครัวเดิมของบุตรชาย แม่และน้องชายจึงแยกไปใช้ชีวิตในต่างจังหวัด แต่ได้ลอบพบกับพ่อของอมลรัฐจีเสมอเพราะยังเป็นครอบครัวเดียวกันอยู่ ส่วนอมลรัฐจีอยู่กับพ่อ ต้องผจญกับการกลั่นแกล้งและความเกลียดชังของย่า แม่เลี้ยง และน้องสาวต่างมารดา ประสบการณ์เลวร้ายเป็นส่วนหนึ่งที่หล่อหลอมให้อมลรัฐจีเป็นผู้หญิงแกร่ง เมื่อเติบโตขึ้นเธอจึงรับมือกับความมีอคติของฝ่ายครอบครัวของบิดาได้สบาย ส่วนกอร์ดอนและ *กรวลล์* เป็นลูกแฝดของ *ลี หยวน* เกิดจากภรรยาที่เป็นสาวรับใช้ระหว่างเขามาทำงานในเมืองไทย ลีวางแผนให้ลูกชายได้ขึ้นเป็นทายาทสายตรงของตระกูลหยวน โดยให้น้องชายซึ่งเป็นประมุขของตระกูลรับกอร์ดอนเป็นบุตรบุญธรรม และปิดบังว่าตนเป็นบิดา จนกระทั่งกอร์ดอนถูกแม่บุญธรรมลักพาตัวไปเพื่อ “ขาย” ให้แก่ผู้ก่อการร้ายที่ต้องการใช้ความอัจฉริยะของเขาเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจ ความลับเรื่องทายาทของตระกูลหยวนจึงเปิดเผย

เรื่องรักสามเส้าในชีวิตครอบครัวจึงเป็นส่วนผสมอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้นวนิยายเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องอ่านเล่นเบาสมองธรรมดาแต่มีเนื้อหาชวนติดตาม แต่จุดเด่นเกินใครน่าจะเป็นการสร้างโรซี หนูอัจฉริยะตัวแสบ

ให้เป็นตัวละครที่ทั้งกวนใจและกินใจผู้อ่าน สามารถตีบทแตกแย่งซีน
ตัวละครอื่นได้หมด นับเป็นตัวละครลึกลับในนวนิยายอีกตัวหนึ่งที่จะอยู่ใน
ความทรงจำของผู้อ่านไปยาวนาน ผู้อ่านที่เป็นแฟนพันธุ์แท้ของกิงฉัตรจึง
ไม่เคยผิดหวังกับผลงานประพันธ์ของเธอเลย

